

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

FAKULTET ARTYLERII

Archiwum Biblioteki Tajnej
Akademii Sztabu Generalnego
im. gen. broni K. Świerczewskiego

Odział
Nr 07888

TAJNE

Egz. Nr 8

kpt. FRANKIEWICZ

**Zasady użycia artylerii przeciwlotniczej
w osłonie wojsk w obronie
w warunkach szczególnych**

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
C10888

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Cwid.

12480

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Świerczewskiego

FAKULTET ARTYLERYI

Przew. Prot. nr. 12357 Jan

ZATWIERDZAM
KOMENDANT FAKULTETU ARTYLERYI

T A J N E
~~.....~~
SgB. nr. ... 8

/-/ D E S A
ppik

Data 1956 r.

Archiwum Biblioteki Techn.
Akademii Sztabu Generalnego
Im. gen. br. K. Świerczewskiego

Opis
nr. 07888

Dot. FRANKIEWICZ

*ZASADY UŻYCIA ARTYLERYI WZROKOWIDELNOŚCI
W OBLONIE WOJSK W BERLINIE W WARUNKACH
SZCZEGÓLNYCH*

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
II
010838
nr. opid.

ZGADZAM SIĘ :

SZEF KATEDRY TAKTYKI ARTYLERYI

/-/ A N D R E S I U K
ppik

WZROST WYKŁADU

1. Zasady organizacji artyleryjskiej ochrony przeciwlotniczej wojsk przy obronie na szerszym froncie.
2. Zasady artyleryjskiej ochrony przeciwlotniczej wojsk przy obronie taczki.
3. Zasady działań artylerii przeciwlotniczej przy obronie przez wojska wybrzeża morskiego.
4. Zasady użycia i działania artylerii przeciwlotniczej w obronie w szczególnych warunkach.

L i t e r a t u r a:

Regulamin bojowy artylerii przeciwlotniczej §§ 290-295
294-296
297-302
313-349

1. ZASADY ORGANIZACJI ARTYLERYJSKIEJ OSŁONY PRZECIWOLOTNICZEJ WOJSK PRZY OBRONIE NA SZEROKIM FRONCIE.

Przy obronie korpusu na szerokim froncie w dywizyjnych piostach i drugiego rzutu korpusu organizuje się dywizyjne grupy artylerii przeciwlotniczej. Ponadto dla osłony odwozów i ważniejszych obiektów korpusu organizuje się korpusną grupę artylerii przeciwlotniczej.

Oddziały artylerii przeciwlotniczej przy obronie na szerokim froncie osłaniają przed napadami z powietrza powietrzny oddział ogólnowojskowy, utrzymujące oddziały terenu zgodnie pod względem taktycznym.

Szczególne znaczenie przy obronie na szerokim froncie posiadają manewry artylerii przeciwlotniczej, działania pododdziałów łączących.

Niewielkie oddziały artylerii przeciwlotniczej osłaniających drugie rzuty /odwozy/ zawsze współpracują z rubieżami rozwiązania drugich rzutów /odwozów/ jak również drogami dojazdu do nich, w celu organizacji osłony ich manewru.

Dywizyjna grupa artylerii przeciwlotniczej dywizji smoczynowanej /pancernej/ broniącej się na szerokim froncie, dokonuje artyleryjskiej osłony przeciwlotniczej głównych sił dywizji, łącznie z drugim rzutem /odwozami/, dywizyjną grupą artylerii i miejscami rozładunku samochodów i ciągników pancernych. W innych wypadkach artyleryjską osłonę przeciwlotniczą organizuje się i przeprowadza tak samo, jak osłonę dywizji piechoty.

2. ZASADY ARTYLERYJSKIEJ OSŁONY PRZECIWOLOTNICZEJ WOJSK PRZY OBRONIE REKŁY.

Przy obronie wojsk tylko na własnym brzegu główny wysiłek artylerii przeciwlotniczej koncentruje się do osłony związków /oddziałów/ przed napadami z powietrza, broniących się na najbardziej przewidywanych odcinkach forsowania rzeki przed nieprzyjacielem oraz do osłony drugich rzutów i odwozów.

System ognia artylerii przeciwlotniczej organizuje się z uwzględnieniem możliwości dużego porażenia nieprzyjaciela powietrznego na podejściach do rzeki. Osiem pododdziałów zajmujących wyspy wzmocnia się pododdziałami przeciwlotniczych karabinów maszynowych lub małokalibrową artylerią przeciwlotniczą.

Przy obronie wojsk na obydwu brzegach rzeki, głównymi zadaniami artylerii przeciwlotniczej są:

- osłona przed nalotami lotnictwa nieprzyjaciela związków ~~wódzów~~ /wódzów/ pierwszego rzutu w głównym pasie obrony i szczególnie skutecznie powinna osłaniać wojska, broniące tych przyczółków i przeprawy do nich.

W toku walki obronnej artyleria przeciwlotnicza wykonuje osłonę mostów i przepraw, głównej wyjątek wyłącza do osłony związków i oddziałów, prowadzących walkę na kierunku ujawnionego głównego uderzenia nieprzyjaciela i do osłony wprowadzanych do walki drugich rzutów i oddziałów szczególnie w czasie prowadzenia przez nie kontrataków.

Wzrosty gotowości i potrzeby wzmocnienia, zadania i zasady rozmieszczenia art plot zostaną szczególnie omówione w dalszej części wykładu gdyż powyższe zagadnienie jest ściśle powiązane z wszystkimi zagadnieniami omówionymi w wykładzie i w zasadzie różni się nie różnią dla porównawczych celów jakichś dalszych omówień.

3. ZASADY DZIAŁAŃ ARTYLERII PRZECIWOLOTNICZEJ PRZY OBRONIE

PRZY WOJSKA WYBRZEŻA MORSKIEGO.

Zadania art plot wojsk w obronie wybrzeża morskiego wykonują tak jak i w innym rodzaju działaniach przede wszystkim głównie środki art plot to jest lotnictwo myśliwskie i artyleria przeciwlotnicza przy ścisłym współdziałaniu ze sobą i innymi środkami art plot.

Podstawowym środkiem art plot w obronie wybrzeża morskiego będzie w zasadzie artyleria przeciwlotnicza, której przedująca rola w systemie środków art plot wynika z jej technicznych możliwości, dużej manewrowości i zdolności do długotrwałego prowadzenia działań w różnych warunkach meteorologicznych. W obronie

wybrzeża morską artylerię przeciwlotniczą wykonuje swoje zadania w ścisłym współdziałaniu z oddziałami artylerii przeciwmarynarki wojennej oraz oddziałami artylerii przeciwlotniczej lotniczej/obslugującej porty i bazy o ile takie znajdują się w pasie obrony.

Do głównych zadań artylerii przeciwlotniczej w czasie wojny w obronie wybrzeża morską należy zaliczyć:

- osłonę przed uderzeniami powietrznych środków napadu npl i oddziałów ogólnowojskowych, utrzymujących oddziały toronnego pod względem taktycznym do wysadzenia desantu morską npl;
- osłonę przed uderzeniami powietrznych środków napadu npl basenów portowych i dróg okrętów komunikacji przybrzeżnej;
- walkę z desantem powietrznym npl w powietrzu i w czasie jego przelotu /ładowania/.

Ponadto artyleria przeciwlotnicza, szczególnie baterie rozmieszczone najbliższej lustrze wody, może brać udział w niszczeniu npl znajdujących się na środkach desantowych /barkach desantowych; łodziach, kociach i t.d./ i zbliżających się do naszego brzoza oraz może brać udział w zwalczaniu masowych ataków osłóg npl. Zadanie to będzie wykonywała artyleria przeciwlotnicza, wówczas o ile w powietrzu nie będąc samoloty npl.

Celem osiągnięcia jak najlepszych wyników w zwalczaniu środków napadu powietrznego npl wysiłki artylerii przeciwlotniczej musi być ugodniony z lotnictwem myśliwskim.

Należy pamiętać, że znaczenie od aktywnego działania artylerii przeciwlotniczej i innych środków OPLot zależy znaczenie dla obniżenia skuteczności napadów powietrznych npl posiadają: rozwój techniki wojny i techniki bojowej, dokształcanie personelu brzoza morską, specjalnych ukryć i schronów przeciwlotniczych dla wojsk i sprzętu bojowego.

Obrona wybrzeża morską będzie w rozmiarach prowadzona organicznymi siłami i środkami na froncie znacznie szerszym niż w warunkach normalnych. Nie wyklucza to jednak, że na ważnych kierunkach zagrożonych możliwością ^{wysadzenia} desantu przez npl będzie brała się na normalnym froncie i będzie potrzebowała normalnego wykonania.

Wzmocnienie DP artylerią przeciwlotniczą w każdej konkretnej sytuacji będzie zależne od szeregu czynników z których najważniejszymi są:

- miejsce DP w operacji obronnej KA;
- zadanie DP i znaczenie broniącego przez DP kierunku;
- obecność w pasie obrony ważnych obiektów /baza par/;
- siły npl i charakter przewidywanej operacji desantowej;
- charakter terenu.

Wobec na wszych kierunkach dostępnych do lądowania większych sił npl DP będzie organizowała obronę według zasad na normalnym froncie, to znaczy w pasie o szerokości średnio 12 km, zatem potrzeby wzmocnienia DP artylerią przeciwlotniczą oraz obowiązujące normy gęstości artyleryjsko-przeciwlotniczej ochrony będą odpowiadały wymaganiom stawianym przy tego rodzaju działaniach.

Zasady te były omówione w wykładzie: "Artyleryjsko-przeciwlotnicze zabezpieczenie obrony DP".

W niniejszym wykładzie będą poruszone jedynie zagadnienia dotyczące organizacji artyleryjsko-przeciwlotniczej ochrony wojsk DP broniącej się na kierunkach drugorzędnych jako bardziej typowych dla tego rodzaju działań.

W tych warunkach DP będzie organizowała obronę według zasad obrony na szerokim froncie i może bronić pasa o szerokości 20-30 km i więcej km. Obrona ta będzie organizowana najczęściej siłami i środkami organicznymi DP.

Z uwagi na to, że w tych warunkach najczęściej DP nie otrzyma wzmocnienia w artylerii przeciwlotniczej, zatem będzie organizowała artyleryjsko-przeciwlotniczą ochronę wojsk jedynie środkami organicznymi.

Ilość środków organicznej artylerii przeciwlotniczej jaką dysponuje DP nie pozwoli na zorganizowanie nimi jednolitej silnej ochrony w całym pasie obrony DP. Ponadto szerokie rozmieszczenie i głębokie urzutowanie wojsk oraz znaczna ilość odcinków mniej dogodnych do wysadzenia desantu npl nie stwarza konieczności posiadania w sąsiedztwie jednolitej silnej artyleryjsko-przeciwlotniczej ochrony. Zatem organiczną artylerię przeciw-

lotniczą DP należy wykorzystać do osłony tych oddziałów które zamierzają dogodzić do lądowania desantu npla kierunek.

Z uwagi na to, że osłona wojsk DP będzie realizowana jedynie środkami organicznej art. plot. DP niecelowym jest określenie norm gęstości, gdyż będzie ona stosunkowo mniejsza od norm przyjętych dla osłony wojsk w obronie na normalnym froncie i będzie zależała każdorazowo od konkretnych warunków w jakich DP organizuje obronę.

Jasnym jest, że w pasie obrony dywizji pierwszego rzutu korpusu może być kilka dogodnych do lądowania kierunków położonych od siebie nieraz na znaczących odległościach. Ta skłócenność podlega by ze sobą konieczność podziału organicznych środków artylerii przeciwlotniczej danej dywizji na poszczególne oddziały co niewątpliwie przyczyniłoby się do rozproszenia w całym pasie obrony dywizji tej artylerii na drobne grupy. W takim wypadku naruszyłoby to nie tylko podstawową zasadę wykorzystania artylerii przeciwlotniczej, ale utrudniłoby zorganizowanie właściwego systemu ognia tej artylerii oraz utrudniłoby dowodzenie i scentralizowane kierowanie ogniem na szczeblu grupy.

Niecelowym wydaje się podział artylerii plot. DP na drobne grupy.

Niewątpliwie z kierunków dogodnych do lądowania desantu npla w pasie obrony danej dywizji wyłoni się jeden najbardziej prawdopodobny kierunek i właśnie dla jego osłony należy wykorzystać organiczne środki art. plot. dywizji.

Na pozostałe kierunki, gdzie również jest możliwe wysadzenie desantu npla należy przewidzieć manewr środków artylerii przeciwlotniczej który w tych warunkach nabiera szczególnego znaczenia. W tym celu dowódca BAPlot jeszcze w obronie przygotowywacym powinien dokładnie rozpoznać drogę manewru oraz rejon przysadyżonych SO i SB. O ile czas na to pozwoli, celem jest urządzenie i wyposażenie tych SO manewru w środki łączności. Proszymy się to przewidzieć do szybkiego osiągnięcia gotowości bojowej przez zapewnienie oddziałów artylerii przeciwlotniczej. Szczególnie znaczenie przy obronie wojsk DP na wybrzeżu ma posiadanie

odwiedzić działania pododdziałów koczujących. Działania te powinny być zaplanowane i ujęte w planie artyleryjsko-przeciwlotniczej obrony przez szef dowództwa artylerii IP do spraw artylerii przeciwlotniczej, który powinien określić jako ilość pododdziałów koczujących zorganizować, postawić im ogólne zadanie oraz wskazać kierunek ich działania. Szczegółowe plany działania pododdziałów koczujących opracowuje się w sztabach grup artylerii przeciwlotniczej.

Z uwagi na to, że IP przechodzi do obrony wybrzeża morskiego na szerokim froncie będzie ona ugrupowana z zasady w jednym rejonie oraz będzie posiadała odwołanie ogólne, który obejmuje rejon podrodzawania w odległości 9-10 km od przedniego kraju obrony; czyli w rejonie trzeciej pozycji głównego pasa obrony, która koncentruje i przygotowuje do obrony.

Osłona odwoła ogólnego w rejonie ataku podrodzawania będzie realizowana przez artylerię przeciwlotniczą i artylerię przeciwpancerną. Z uwagi na to, że odwołanie ogólne do wykonania kontrataku osłona jego zostanie wzmocniona jedynie ogólnym systemem ognia artylerii przeciwlotniczej IP i IPiP.

Z uwagi na to, że w obronie wybrzeża morskiego walka z desantem powietrznym może nabierać szczególnego znaczenia, organizacja się powinna odbyć przy wykorzystaniu w związku z tym sztabu koczującego osłony tego odwoła, która organizuje osłony artylerii przeciwlotniczej, z którego sztabu zorganizowany odział przeciwlotniczy, wyznaczając do jego osłony od jednej do dwóch baterii.

Jak wynika z tego co dotychczas ustalono w wypadku organizowania przez IP obrony na wybrzeżu morskim podobnie jak w obronie organizowanej w warunkach normalnych tworzy się dywizyjne grupy artylerii przeciwlotniczej z tą różnicą jedynie, że będą one skierowały się wykonanie z organizowanych odwoła ogólnego i planu poszczególnych związków taktycznych.

Rejonem w obronie na wybrzeżu morskim dywizyjne grupy artylerii przeciwlotniczej będą w zasadzie osłaniały jedynie te odziały, które organizują obronę na odcinkach dogodnych do wysadzenia desantu przez nagle, dlatego ugrupowanie ich powinno być przeprowadzone z takim wyliczeniem aby zapewniło one osłonę

głównego ugrupowania tych oddziałów, wspierającej jej artylerii, odwodów specjalnych.

Ugrupowanie bojowe dywizyjnej grupy artylerii przeciwlotniczej powinno zapewnić niszczenie powietrznych środków napadu nagle, szczególnie na podejściach od strony morza, umożliwić dogodność szybkiego manewru w czasie walki na zagrożony kierunki.

W związku z powyższym baterie artylerii przeciwlotniczej należy rozmieszczać z uwzględnieniem:

- wrażliwości poszczególnych oddziałów /rejony/ obrony;
- rozmiarów powierzchni zajmowanej przez osłaniane wojska;
- rozmieszczenie sąsiednich oddziałów /grup/ artylerii przeciwlotniczej i ich zadań /o ile takie znajdują się na skrajach lądach lub w pasie obrony dywizji;
- konieczność wykonania w czasie walki szybkiego manewru przez cały oddział na zagrożony kierunek lub przez poszczególne pododdziały.

Z uwagi na to, że większość sił będzie mityła do obrony pierwszej pozycji, dlatego należy aby nie mniej jak jedna bateria baterii organicznego pułku artylerii przeciwlotniczej dywizji miała swoje 50 w granicach pierwszej pozycji. Pozostałe baterie zajmują 50 w granicach drugiej pozycji, przed nią lub za nią. Głębokość rozmieszczenia baterii będzie zależała każdorazowo od postawionego zadania i z zasady powinna odpowiadać głębokości rozmieszczenia osłanianych na danym kierunku wojsk. Rozmieszczenie to powinno zapewnić również współdziałanie ognie polegają poszczególnymi bateriami.

W warunkach osłony wojsk w obronie wybrzeża morskiego najcelowiej jest rozmieszczać ciężkie baterie 87 i 85 mm w miarę możliwości jaknajbliżej do pierwszej tranzeja pierwszej pozycji obrony. Głębokość ugrupowania artylerii przeciwlotniczej osługuje się przez rozmieszczenie poszczególnych baterii w głębi w granicach 2-3 km dla artylerii średniokalibrowej /57 mm i 3-5 km dla artylerii średniokalibrowej. Wskazaniem jest co względu na słabą ilość artylerii plot rozmieszczać baterie na maksymalnych odległościach.

Analogicznie należy wykorzystać organiczne baterie artylerii przeciwlotniczej pułków. Będą one z zasady wykorzystywane do ochrony batalionów pierwszego rzutu i rozmieszczane mogą być na 30 każdorazowo w zależności od konkretnej sytuacji, plutonami, porami plutonów względnie bateriami.

We wszystkich wypadkach należy dążyć do tego aby artyleria przeciwlotnicza, szczególnie czelna baterie, były rozmieszczone w systemie obrony prądu, w gotowości do wzięcia udziału w niszczeniu broni pancernej npl.

Zasady rozmieszczenia SB DSAFlot są analogiczne jak w skro- nie organizowanej w normalnych warunkach.

Stanowiska radiotelegraficznych stacji wykrywania i napraw- dzania należy wybierać tak, aby umożliwić wykrycie samolotów npl podlatujących od strony morza na małych wysokościach.

Zasady dowodzenia, kierowania ogniem i działalności bojowej DSAFlot są analogiczne jak w warunkach normalnych i dla- tego nie wymagają specjalnego omówienia.

4. ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII PRZECIWOLOTNICZEJ W OBRONIE W SZYBKOZMIENLIWYCH WARUNKACH.

A. OBRONA W NIEBIE.

Do cech szczególnych użycia artylerii przeciwlotniczej w obronie w niebie należy zaliczyć:

- ograniczenie obserwacji i ostrzeżenia;
- trudności dowodzenia;
- ograniczone możliwości manewru;
- trudność utrzymania łączności ogniowej z oddziałami /po- oddziałami artylerii przeciwlotniczej;
- utrudnienie pracy stacji radiotelegraficznych.

Główny wysiłek artylerii przeciwlotniczej należy skupiać się na oddziałach broniących się na kierunku głównego wysiłku obrony. Artylerie przeciwlotniczej SB używa się z zasady do osłu- ny wojsk broniących się na głównym kierunku oraz ważnych obiekt- tów. Artylerie przeciwlotniczej BK używa się do osłony wojsk, mostów, węzłów łączności i innych obiektów, na które prawdopodob- no jest uderzenie lotnictwa npl. Dowódcy oddziałów

i pododdziałów artylerii przeciwlotniczej powinni dokładnie zaznaczyć się z planem miasta i charakterem jego zabudowań w celu prawidłowego rozmieszczenia stanowisk ogniowych. Stanowiska te wybiera się zazwyczaj na placach; skwerach, parkach, strzyżeniach ulic, podwórzach fabrycznych, nadbrzeżach rzek i t.p. Przy braku odpowiednio dużych powierzchni baterie KK rozmieszczają się plutonami, w niewielkich odstępach między sobą. Punkty obserwacyjne rozmieszczają się na wysokich budynkach. Do indywidualnego urządzenia SO znajdujących się na ulicach placach, lub innych miejscach miasta o powierzchni asfaltowej /betonowej/ wykorzystuje się worki z ziemią i piaskiem. Specjalną uwagę należy zwrócić na organizację CPpoś.

Manewr pododdziałów artylerii przeciwlotniczej powinno poprzedzić dokładne rozpoznanie i przygotowanie marszrut i SO.

B. OPRONA W LESIE.

Połączenie obrony w lesie czynnikami utrudniającymi działanie artylerii przeciwlotniczej są: mala ilość dróg, ograniczona obserwacja, trudność orientowania się, ograniczona możliwość wyboru SO z dogodną obserwacją i ostrzałem oraz możliwość zasłonięcia przez nplą naziemnego.

Dlatego też przy działaniach w lesie należy:

- przeprowadzić wcześniej wybór i przygotowanie rejonu SO i stanowisk stacji radiolokacyjnych;
- urządzić podwyższenie dla PO części artylerii przeciwlotniczej;
- zorganizować zabezpieczenie elementów ugrupowania bojowego artylerii przeciwlotniczej przed niespodziewanym napadem nplą;
- rozpoznać marszrutę manewru artylerii przeciwlotniczej;
- zorganizować zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Teżasę ugrupowanie bojowe dopuszczalnie jest rozmieszczone po kilka baterii w oddzielnych grupach na zmniejszonych odległościach. PO części artylerii przeciwlotniczej rozmieszcza się na drzewach lub na specjalnych podwyższeniach z zachowaniem środków bezpieczeństwa przed ogniem wroka własnych.

Główny wysiłek artyleryjsko-przeciwlotniczej obrony skupić się na jednostkach broniących się na głównym wydziale obrony wzdłuż dróg na otwartych odcinkach terenu, polach, skrajach i występach lasów.

G. OBRONA W TERENIE LASISTO-GÓRZYSTYM.

W obronie w terenie lasisto-górzystym ze względu na charakterystyczne trudności działania artylerii przeciwlotniczej należy zwrócić uwagę na: trudność terenu, gwałtowne zmiany warunków meteorologicznych, kamienisty grunt i małą ilość dróg.

Blatogo też podczas ataku w górach należy:

- przeprowadzić sawoszcz wybór i przygotowanie rejonów SO zapowiadających skrajną obserwację i ostrzał;
- zwrócić szczególną uwagę na wybór odpowiednich stanowisk dla stacji radiotelegraficznych;
- rozmieszczać baterie z uwzględnieniem możliwości prowadzenia ognia do samolotów npla na najbardziej prawdopodobnych kierunkach ich działania;
- szczególną uwagę zwrócić na maskowanie.

Planowa w tym obrony manewr artylerii przeciwlotniczej może być poważnie utrudniony a nawet nie możliwy przy organizacji artyleryjsko-przeciwlotniczej obrony jeśli nie zostaną podjęte i wykonanie artylerii przeciwlotniczej w okresie przygotowania.

Przy podziale artylerii przeciwlotniczej należy uwzględnić:

- obecność ukrytych podjęć, umożliwiających lotnictwu npla atak wzdłuż dróg i wzdłuż linii komunikacyjnych;
- zadania wojsk działających na zboczach, przełęczach, drogach, w dolinach i na płaskowyżach górskich;
- możliwość użycia poszczególnych kalibrów artylerii przeciwlotniczej w pasie obrony wojsk;
- możliwość dokonania manewru w tym walki obronnej;
- możliwość działania oddziałów /wzrostków/ na poszczególnych kierunkach.

Szczególne uwagi należy zwrócić na osłonę wojsk broniących się wzdłuż dróg, w górskich przełęczach, na zboczach i na górskich płaszczynach.

Podstawą artyleryjsko-przeciwlotniczej osłony wojsk stała się artyleria przeciwlotnicza MK. Podczas działań w szerokich dolinach górskich i płaszczynach możliwe jest również użycie artylerii przeciwlotniczej SK.

Planując artyleryjsko-przeciwlotniczą osłonę należy uwzględnić konieczność przeprowadzenia specjalnych prac mających na celu przygotowanie dróg bojowych do SK jak również dróg manewru artylerii przeciwlotniczej oraz stosunkowe składowe oraz na zajęcie SK.

Baterie SK rozmieszczają się głównie wzdłuż dróg, z uwzględnieniem możliwości prowadzenia ognia w kierunkach z których jest spodziewane najeździe powietrza. Część baterii SK można rozmieścić na wzgórzach. Baterie MK rozmieszczają się wzdłuż dróg, na wzgórzach, stokach górotwórczych, na różnych wysokościach, uwzględniając możliwość prowadzenia ognia do celów lecących poniżej poziomu działań. Część baterii MK rozmieszczają się w dolinach, na kierunkach skrajnych podejść powietrza na różnych wysokościach. Organizując artyleryjsko-przeciwlotniczą osłonę należy zwrócić szczególną uwagę na dokładną znajomość terenu działań osłaniających wojsk oraz podejść do niego, jak też na konieczność wzmocnienia osłony na kierunkach, z których możliwe jest niespodziewane uderzenie lotnictwa npl, szczególnie lotnictwa myśliwsko-bombowego.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa wojska wzniesienia działająca na zboczach gór i górotwórczych wyznaczają się baterie zbrojenia sektory strzelania. Stanowią one stacje radiolokacyjnych wybiorczych z uwzględnieniem kierunku działania gór. Praca strzelniczo obserwacyjna przez jedną stację powinny znajdować się w zasięgu innych stacji.

Do rozpoznania npl powietrznego wystawia się obserwatorów na najbliższych wzgórzach, górotwórczych i zboczach gór.

3. OSŁONA W KUCZNIACH I STEPACH.

Przy organizacji artyleryjsko-przeciwlotniczej osłony wojsk w obronie w pastwiskach i stepach należy uwzględnić

następujące właściwości:

- trudność maskowania wojsk w miejscu i w marzu, co zwiększa stopień ich zagrożenia napadem powietrznym;
- możliwość marzu po bezwzględach, sprzyjające do wykonania manewru artylerii przeciwlotniczej i szybkiemu zajęciu ugrupowania bojowego;
- brak punktów orientacyjnych i przedmiotów terenowych co utrudnia orientowanie się i wskazywanie celów oraz stwarza konieczność przeprowadzenia zawczasu rozpoznania i oznaczenia marzu;
- równinny teren sprzyjający szerokiemu wykorzystaniu stacji radiolokacyjnych i wymagający szczególnie starannego urządzenia inżynierskiego elementów ugrupowania bojowego i ich maskowanie;
- gwałtowne wahania temperatury i częste wiatry z nasypką piasko-czystą, utrudniające obserwację;
- brak wody i opału, w związku z czym należy zawczasu określić zasady ich zużycia i posiadać duże ich zapasy.

Ugrupowanie bojowe artylerii przeciwlotniczej powinno zapewnić możliwość prowadzenia oznaczonego ognia do celów powietrznych na podejściach do osłoniętych wojsk, szczególnie wojsk nacierających na kierunku głównego uderzenia.

Manewrowy charakter działań wojsk i brak stałego kierunku stwarza szczególne wymagania dla gotowości artylerii przeciwlotniczej do manewru i organizacji zabezpieczenia bojowego jej działań. Szczególną uwagę należy zwrócić na terminowe i dokładne rozpoznanie dróg manewru, organizację rozpoznania pola powiatowego i obserwację działań jego wojsk nacierających.

5. OBRONA W ZIMIE.

Do szczególnych właściwości użycia artylerii przeciwlotniczej w obronie w zimie należą:

- konieczność zapewnienia najsilniejszej ochrony wojskom rozmieszczonym w osiedlach i lasach, jak również osłona węzłów dróg i komunikacji, którymi dokonuje się dowodu i ewakuacji;
- szerokie wykorzystanie artylerii przeciwlotniczej PK, tam gdzie nie jest możliwe użycie SK.

Do cech utrudniających działanie artylerii przeciwlotniczej zalicza się znaczna grubość pokrywy śnieżnej, zamarznęta ziemia, zamiecie, mgły, częste zmiany warunków meteorologicznych, krótkie dni i długie noce.

W związku z tym należy:

- uwzględnić ilość śniegu i możliwość utrzymania ich w stałej przydatności;
- wykorzystać urządzenia przeciwzamkowe w pierwszym rzędzie dla artylerii przeciwlotniczej NK;
- wykonywać manewr artylerii przeciwlotniczej przede wszystkim wzdłuż dróg;
- dokładać maskowanie dróg do wysokości 50, sprzęt i stan osobowy;
- stosować środki zapobiegawcze przeciw omdleniu;
- utrzymywać sprzęt w stałej gotowości bojowej;
- przedsięwziąć środki do celów wzmocnienia obserwacji działek i opia powietrznej i wyników prowadzenia ognia;
- utrzymywać stałą gotowość do odparcia niespodziewanych ataków nagle nacierającego.

Przy organizacji artylerii przeciwlotniczej należy w warunkach zastępczych należało uwzględnić szczególne uwagi na dokładne przeprowadzenie remontu do manewru artylerii przeciwlotniczej rezerwy 50, 52 i stacji radiolokacyjnych; stosować środki w celu nie dopuszczenia do zatrucia 52 i 53, zwiększenie mobilności przystosować dla artylerii przeciwlotniczej oraz utworzenia niezbędnych zapasów amunicji, materiałów podanych i manewr.

7. WZMOCNIENIE N. NK.

W celu zapewnienia skutecznej działalności artylerii przeciwlotniczej podczas działań w nocy należy:

- przygotować nowoczesny sprzęt, przystosowany i sprzęt radiolokacyjny do strzelania;
- wydzielić nowoczesne pododdziały artylerii przeciwlotniczej do niszczenia oświetlających celów i uszkodzenia przemyśle bomb oświetlających;
- ustalić sposób pracy rezerwy;
- doprowadzić na noc do udziału i pododdziałów artylerii przeciwlotniczej dokumenty do prowadzenia ognia nocy.

Dowódcy i sztaby wszystkich szczebli powinni dokładnie sprawdzić gotowość oddziałów /pododdziałów/ artylerii przeciwlotniczej do działań bojowych w nocy.

W celu zabezpieczenia manewru artylerii przeciwlotniczej w nocy rozpoznaje się zauszczu przygotowane marszruty. Stanowiska ogniewa w miarę możliwości wybiera się w porze dziennej.

Działanie artylerii przeciwlotniczej powinny być zaplanowane z takim wyliczeniem, ażeby oddziały i pododdziały artylerii przeciwlotniczej posiadały dostateczną ilość czasu dziennego w celu usgodnienia zagadnień współdziałania z eskadrami wojakami, organizację dowodzenia i łączności oraz dla przeprowadzenia ustalonego sposobu wyszkolenia artylerii przeciwlotniczej z lotnictwem myśliwskim w nocy.

Przy odpiersiui nalotów lotnictwa npla w nocy należy zwrócić szczególną uwagę na niszczenie samolotów grupy ubezpieczenia npla. Przy podejściu npla powietrznego do strefy ognia artylerii przeciwlotniczej ogień koncentruje się lub koncentruje, zależnie od charakteru działań celów powietrznych i ich ilości.

W razie niepożądanej prowadzenia ognia w/g danych stacji radiolokacyjnych i przyrządów optycznych wskutek zakłóceń lub złej widoczności prowadzi się ogień zaprowy.

OPRACOWAŁ:

WYKŁADOWCA TACTYKI ARTYLERII FLOT.

FRANKIEWICZ
kpt

Wydane w 20 egz.

Egz. nr 1 - 20 - Bibl. Tajna

Wyk. kpt FRANKIEWICZ

Druk SABAWEA, dn. 30.5.56 r.

Nr. ks. 1231/Red-Byd.

Obito z nr 0282.

